

Motion till riksdagen 2005/06: MJ413

av **Birgitta Sellén och Sven Bergström (c)**

Jordbruk i norra Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om möjligheterna att använda sig av jordbruket i norra Sverige för att stärka tillväxt, biologisk mångfald, öppet landskap m.m.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av att i det kommande svenska miljö- och landsbygdsprogrammet prioritera åtgärder som riktar sig till det aktiva lantbruket i Sverige.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av ett produktionsmål för det svenska jordbruket i de mindre gynnade områdena.

Motivering

Ett av politikens syften är att skapa förutsättningar för uthållig ekonomisk tillväxt, rättvisa och valfrihet så att likvärdiga levnadsvillkor skapas för medborgarna i hela landet. Därför är det av nationellt intresse att varje arbetsmarknadsregion fungerar väl, stora som små, i såväl norr som söder.

Utmaningarna i flertalet gles- och landsbygdsregioner är dock stora. Den snabba teknikutvecklingen och en alltmer globaliserad marknad gör att näringslivets krav på snabb anpassning och förmåga till förändring ökar. En situation med samtidigt växande arbetslöshet och arbetskraftsbrist har blivit allt vanligare i hela Västeuropa. Därmed ökar också kraven på yrkesmässig och kompetensmässig rörlighet. Det är problem med att få utbud och efterfrågan på lokal arbetskraft att stämma. I de flesta arbetsmarknadsregioner finns problem men de är mest kännbara i de befolkningsmässigt minsta och glest belägna regionerna. Problemen ökar också i takt med att många av dessa regioner stadigt minskar i befolkning.

När befolkningen minskar så får detta också till följd att den tillgängliga servicen för gles- och landsbygdsbefolkningen fortsätter att försämrans, detta gäller både den kommersiella och den offentliga servicen.

Fel! Okänt namn på

Jord- och skogsbrukets roll

För att motverka den negativa trenden för gles- och landsbygdsbefolkningen krävs det att det finns några basnäringar som kan svara för grunden i sysselsättningen och i det sammanhanget har jord- och skogsbruket fortfarande en central roll. Dessa näringar är centrala för gles- och landsbygdsbefolkningen men även för Sverige som helhet.

Dessa näringar är idag betydelsefulla på många områden och några av dessa är:

Bevarare av det öppna odlingslandskapet. I viktig del av näringslivet i norra Sverige är den verksamhet som bygger på turismens olika delar och kan på sikt skapa många arbetstillfällen. Attraktionsvärdet i norra Sverige hotas dock av att landskapet växer igen och förbuskas. Ett förbuskat landskap skapar inte bättre förutsättningar för turism och upplevelseverksamhet. Genom ett aktivt jordbruk så skapas förutsättningar att hålla landskapet öppet. Detta förutsätter dock att det finns en lönsam näringsverksamhet som grund. Landskapet kommer aldrig långsiktigt att kunna hållas öppet med ”konstgjord andning” eller i form av ”parkarbetare”.

Livsmedelsproducent. Idag debatteras vår livsmedelsproduktion mer än någonsin. Konsumenterna efterfrågar livsmedel som är säkra och rena och producerade med god djuromsorg nära konsumenterna. Kännetecknande för livsmedelsproduktionen i norra Sverige är att den torde vara ”världens renaste”. Insatser av bekämpningsmedel och liknande är mindre än på andra håll i världen. Förutsättningarna att exportera nischprodukter med mycket högt förädlingsvärde från norra Sverige är mycket goda och skulle kunna generera många arbetstillfällen. Befolkningen i norra Sverige behöver också ha tillgång till livsmedel som produceras i närområdet, detta skapar arbetstillfällen och minskar miljöbelastningen.

Sysselsättningsskapare. Inom de sju nordligaste länen utgör jord- och skogsbruket grunden för ca 115 000 arbetstillfällen, eller ca 17 % av all sysselsättning. Det är inte bara i det direkta jord- och skogsbruket som det skapas arbetstillfällen. Det som glöms bort är att en mängd företag inom livsmedelssektorn, massa- och sågindustrin bygger på råvara från jord- och skogsbruket, dessa företag skulle inte finnas till om det inte fanns ett aktivt jord- och skogsbruk. Utan råvara skulle dessa företag försvinna.

Kretsloppssamhället. Jordbruket spelar också en central roll i arbetet med att skapa ett kretsloppssamhälle, utan ett jordbruk i norra Sverige kommer förutsättningarna att skapa det samhället att vara mycket svårare.

Skogsbruk. I norra Sverige är jord- och skogsbruk beroende av varandra, på många håll är de olika enheterna för små för att kunna upprätthålla en lönsam verksamhet, medan dessa näringar i kombination med varandra kan skapa lönsamma företag. Om lönsamheten inom jordbruket inte kan upprätthållas så får det konsekvenser för skogsbruket. Skogsbruket genererar inte bara arbetstillfällen utan står för en mycket stor del av Sveriges exportinkomster.

Sammantaget är jord- och skogsbruket i norra Sverige en motor i utvecklingen av näringslivet. Inte minst de gröna näringarnas egna visioner visar på dessa möjligheter. Detta skapar bättre förutsättningar att leva och bo, för det krävs dock att samhällets politik strävar mot samma mål och att dessa näringar inte utsätts för en negativ särbehandling. Idag behövs det inga betydande insatser utan det som behövs är ett regelverk som skapar förutsättningar för utveckling men också ett regelverk som gör det möjligt att ta del av de samhällsinsatser och medel som redan finns idag.

Jordbruket och LBU-programmet

Det bästa sättet att stärka jord- och skogsbruket i norra Sverige är att använda LBU-programmet till riktade åtgärder som vänder sig till kött- och mjölkproduktionen. Åtgärder som helt och hållet gynnar det aktiva jordbruket och inte går in i marken och medverkar till markspekulation.

De åtgärder som kan genomföras och skulle få bäst effekt är höjningar av kompensationsersättningen och miljöersättningen till ett öppet och varierat odlingslandskap; dessa ersättningar kan med lätthet styras till produktionen och på så sätt slå vakt om det svenska kulturlandskapet och den ekologiskt hållbara matproduktionen.

Detta förutsätter dock att Sverige använder de modulerade medlen till LBU-programmet för dessa åtgärder samt också medfinansierar dessa fullt ut med svenska nationella pengar. I samband med att det nya miljö- och landsbygdsprogrammet tas fram för perioden 2007–2013, så måste dessa åtgärder prioriteras.

Mål för jordbrukspolitiken

En av avsikterna med nya jordbrukspolitiken är att produktionen ska minskas i hela EU. Det är ett grundläggande argument som alla är överens om. Men finns den överensstämmelse om att det behovet finns i alla länder? För de mindre gynnade områdena i Sverige gäller inte detta, utan i dessa områden handlar det snarare om att öka produktionen.

Vi vet idag att självförsörjningsgraden av svenskt nötkött är ca 56 % och är dessutom sjunkande. Den svenska livsmedelindustrins överlevnad är hotad då det snart finns en för låg volym i landet för att försörja ett lagom antal livsmedelsindustrier för att det ändå ska finnas en konkurrens kvar mellan de olika aktörerna.

Genom att utnyttja den potential som finns i en av de naturresurser som vi har i Sverige, kan den samhällsekonomiska vinsten öka på ett markant sätt. Därför behöver samhället lyfta fram jordbruket och livsmedelsproduktionen och tydligt tala om vilka mål samhället har och därmed skapa möjligheter till riktade åtgärder.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 3 oktober 2005

Birgitta Sellén (c)

Sven Bergström (c)